

Níže zpracovaný soupis historických geografických pojmů Evropy reprezentuje sumu znalostí, kterou by absolvent kurzu Úvod do historické geografie měl obsáhnout.

Nejde o seznam dokonalý ani přísně systematický, spíše než o taxativní výčet, jde o exemplární reprezentaci žádoucí orientace v základních geografických pojmech. Množinu pojmů, které je nutné zvládnout nelze sumárně vymezit, bylo by to proti smyslu celého kurzu. Také rozdělení pojmů na hlavní (obyčejné písmo) a vedlejší (kurzíva) není tedy možné vnímat jako rozdělení na povinné a nepovinné, ale spíše jde o zdůraznění neopomenutelných pojmů.

Předpokládaná úroveň znalosti u jednotlivých pojmů se liší podle významu, který se v neposlední řadě odvíjí od souvislosti s českými dějinami. Zatímco v případě pojmu, jako je Bavorsko je důvodné předpokládat, že posluchač dokáže bez velkého přemýšlení

popsat geografickou polohu území, stejně jako vyjmenovat většinu sousedních území, významná městská střediska a evtl. též základní rysy politického a územního vývoje včetně např. vládnoucí dynastie a evtl některých představitelů, v případě např. historických regionů Řecka se předpokládá schopnost je s Řeckem alespoň identifikovat.

Seznam lze použít jako vodítko k práci s příručkou „Evropa v proměnách staletí“, důrazně však doporučuji doplňovat studiem dějepisných map.

Důrazně varuji před slovníkovým memorováním. Naproti tomu vybízím, abyste se ponořili do prohlížení map v četných on-line zpřístupněných atlasech <http://kramerus-vs.nkp.cz/>, nechali se unášet dobrodružstvím cestování v mapách a znalosti si doplňovali ve zmíněné příručce.

HISTORICKÉ TERITORIÁLNÍ POJMY:

dominium

dukát

emirát

hansa

kapitanát

komitát

kondominium

lantkrabství

marka

markrabství

sandžak

sesterské republiky

thema

vilájet

vojenská hranice

zámořské území

zámořský department

župa/stolice

XX. STOLETÍ:

Eupen a Malmédy

Generální gouvernement

Říšský komisariát

Říšská župa

Benelux

Jižní Tyrolsko

Východní Tyrolsko

Klajpeda/Memel

Střední Litva

Západoukrajinská republika

ŘÍŠE/NĚMECKO:

Alamánie

Alsasko

Anhalt

Arraská unie

Askánie

Ašsko

Austrasie

Bádensko

Bádensko-Würtenbersko

<i>Batávská republika</i>	Gorice a Gradiška	Lužice Horní, Dolní	Pomořany (Přední, zadní)
Bavorsko	Henegavsko/Hainaut	Marky (avarská, bavorská, Billungova, Bretaňská, dánská, durynská, franská, korutanská, kraňská, landsberská, merseburská, míšeňská, nová, panonská, východní/saská, severní, šlesvická, srbská, stará, střední, španělská, štýrská, ukernská, vindická, východní saská bavorská franská, zeitská, Fermo, Camerino, Friaul, Ancona)	Pomoří
Brabant	Hesensko		Prusy Knížecí
Braniborsko	Hlučínsko		Prusy královské
<i>Breisgau</i>	Holland		Rakouské Nizozemí
Brunšvicko	Holštýnsko		Salcbursko
Budyšínsko	Horní Falc		Sársko
Bukovina	Horní Rakousy		Savojsko
<i>Burgau</i>	Chebsko		<i>Schellenberg</i>
Burgenland	Ilyrské království	Meklenbursko (Zvěřínsko, Štřelicko)	<i>Soluňské království</i>
Burgundsko (hrabství, vévodství, království)	Karantánie	Města (Cáchy, Worms, Špýr, Magdeburk, Merseburk, Řezno, Pasov, Výmar, Bamberk, Augsburg, Würzburg, Bayreuth, Brémy, Gdaňsk, Königsberg)	<i>Šestiměstí (Chemnitz, Bautzen, Görlitz, Zittau, Löbau, Lauban)</i>
Česká Falc	Kladsko		Šlesvicko
Dolní Rakousy	Kolín nad Rýnem		Španělské Nizozemí
Dolní Sasko	Korutany		Štýrsko
Donínsko	Kraňsko	Minsterbersko	Švábsko
Durynsko	Krnovsko	Míšeňsko	Tyrolsko
Falc na Rýně	Kuronsko	<i>Namur</i>	<i>Utrechtská unie</i>
Flandry	<i>Latinské císařství</i>	<i>Nasavsko</i>	Vaduz
Fojtland	Lichtenštejnsko	Oldenbursko	Vestfálsko
Franky	Livonsko	Opavské knížectví	Vorarlberg
Frísko	Lotrinsko	<i>Plíseňsko</i>	Würtembersko

Zeeland	Abov	Apulie	<i>Lucca</i>
Zhořealecko	Dalmatské království	Aquilejský patriarchát	<i>Lukánie</i>
Žitavsko	Felvidék	Arelatské království	<i>Mantova</i>
Církevní knížectví (Brémy, Brixen, Utrecht, Lutych, Münster, Kolín, Magdeburg, Trevír, Mety, štrasburg, Mohuč, Würzburg, Bamberk, Řezno, Pasov, Salcburk, Trident, Aquilea, Ravenna)	Gemer	Benátsko	<i>Marche</i>
	Hont	Benevento	<i>Modena</i>
	Liptov	<i>Capua</i>	Neapolské království
	<i>Malá/Velká Kumánie</i>	Emilia/Bologna	<i>Parma</i>
	Malohont	Etrurie	<i>Parthenopská republika</i>
	Mezimuří	<i>Fermo</i>	Piemont
ŠVÝCARSKO:	Novohrad	<i>Ferrara</i>	Ravennský exarchát
<i>Raetie</i>	Orava	Furlánsko	Rijeka
<i>Helvetie</i>	Sedmihradsko	Istrie	<i>Romagna</i>
Graubünden	Spiš	Janovsko	Salerno
<i>Helvetská republika</i>	Šariš	<i>Julské Benátsko</i>	Sardinské království
<i>Wallis</i>	Tekov	Kalábrie	Sicilské království
<i>Chur</i>	Zemplín	Kampánie	<i>Siena</i>
<i>Schwyz</i>		Království obojí Sicílie	Spoletto
<i>Unterwalden</i>	ITÁLIE:	Langobardské království/ Lombardie	Terst
<i>Uri</i>	<i>Amalfi</i>	Latium	Toskánsko
	<i>Ancona</i>	Ligurie/Ligurská republika	Tridentsko (Alto Adige)
UHRY/UHERSKO:	<i>Aosta</i>	Ligurské království	Umbrie

Verona	Prusy východní	Almorávidská říše	<i>Angouleme</i>
	Prusy západní	Andalusie	Anjou
POLSKO/LITVA:	Sandoměřsko	Aragon	<i>Armagnac</i>
Halič	Sieradzsko	Asturie	Artois
Hnězdensko	Varmie	Barcelonské hrabství	<i>Auvergne</i>
Kališsko	Varšavské knížectví	Baskicko	<i>Auxerre</i>
Kongresovka	Velkopolsko	Córdobský chalífát	Avignon
Krakovsko	Žmud'	Galicie	<i>Bar</i>
Kujavsko		Granada	<i>Bearn</i>
Litevské velkoknížectví	SKANDINÁVIE:	Kastilie	<i>Beaujolais</i>
Lublinsko	Alandské ostrovy	Katalánsko	<i>Berry</i>
Lubuško	Blekinge (Karlskrona)	León	Besancon
Malopolsko	Gotland	Malaga	<i>Bigorre</i>
Mazovsko	Ingrie (Ingerland)	<i>Murcie</i>	<i>Blois</i>
Mazursko	<i>Nyland</i>	Navarra	Bordeaux
Podlesí	<i>Kalmar</i>	Valencie	Bourbon
Podolí	Kalmarská unie		Bretagne
Polesí	Karélie	FRANCIE:	Dauphiné
Pomoří	<i>Skane</i>	Akvitánie	<i>Foix</i>
Poznaňsko	ŠPANĚLSKO:	<i>Alencon</i>	<i>Forez</i>
Prusy královské	Almohadská říše	<i>Amiens</i>	Franche-Comté

Gaskoňsko	Toulouse	<i>Ilýrie</i>	Irsko (Leinster, Munster, Conaught, Ulster)
<i>Guyenne</i>	<i>Touraine</i>	Krajina	Severní Irsko
Champagne	<i>Valois</i>	<i>Mačva</i>	Skotsko
Île de France	<i>Vermandois</i>	Moldavsko	Wales
Languedoc		<i>Neretva</i>	Wessex, Sussex, Kent, Essex, Eastanglia, Northumbria, Mercia
<i>Limousin</i>	BALKÁN/OSMANSKÁ ŘÍŠE	Novopazarský sandžak	
<i>Maine</i>	Bačka	Raška	ŘECKO:
<i>Marche</i>	Banát	Rumélie	<i>Acháia</i>
Neustrie	Bánovina	Slavonie	<i>Aitolie</i>
Nevers	Baranja	Srem	<i>Akarnánie</i>
Normandie	Bělehradský pašalík	Thrákie	<i>Argolis</i>
<i>Orléans</i>	Bosenský Pašalík	Valašsko	<i>Arkádie</i>
<i>Perche</i>	Bosna	Vojvodina	<i>Athos</i>
<i>Périgord</i>	Budínský pašalík	Zeta	<i>Attika</i>
Pikardie	<i>Budžak</i>	BRITSKÉ OSTROVY:	<i>Boiótie</i>
Poitou	Dákie	Anglie	<i>Dodekaneské ostrovy/jižní Sporady</i>
Provence	Dalmácie	<i>Bernicie</i>	<i>Élis</i>
<i>Quercy</i>	Dobrudža	Britanie	<i>Épeiros</i>
<i>Rourque</i>	Drač	Danelaw	<i>Euboia</i>
<i>Rousillon</i>	Epirský despotát	Hibernie	
Septimánie	Hercegovina	Kaledonie	

<i>Fókis</i>	Jaroslavské knížectví	Vladimírsko-Volyňské knížectví	Kilikie
<i>Lakedaimón/Lakónie</i>	Kazaňský chanát	Zápороží	Malá Arménie
<i>Livadie</i>	Kubáň		Kapadocie
<i>Megarís</i>	Kyjevská Rus	SLEZSKO:	Pontus
<i>Mesénie</i>	Kyjevské knížectví	Dolní Slezsko (<i>Břežsko, Minstrbersko, Hlohovsko, Lehnicko, Volovsko, Olešnicko, Stínavsko, Zaháňsko, Javorsko, Svidnicko, Vratislavsko</i>)	
<i>Thesálie</i>	Malá Rus	Horní Slezsko (<i>Nisko, Opolsko, Bytomsko, Hlubčicko, Kozelsko, Osvětimsko, Zátorsko, Těšínsko, Ratibořsko</i>)	
RUSKO A UKRAJINA:	<i>Nižněnovgorodsko-suzdalské knížectví</i>	České Slezsko	
<i>Baškíria/Baškortostán</i>	Novgorodské knížectví	Rakouské Slezsko	
Besarábie	Perejaslavské knížectví		
Bílá Rus	Perm		
<i>Černá Rus</i>	<i>Poljanské knížectví</i>		
Černigovské knížectví	<i>Polocké knížectví</i>		
<i>Červená Rus</i>	Pskovské knížectví	STARÝ SVĚT MIMO EVROPU:	
<i>Čevené Hrady</i>	Rjazaňské knížectví	Maghreb	
<i>Čudsko</i>	Rostovské knížectví	Levanta	
<i>Čuchotsko</i>	<i>Slověnské (Ilmeňské)</i>	Kyrenaika	
Divoká pole	Smolenské knížectví	Jeruzalémské království	
<i>Drevljanské knížectví</i>	Suzdalské knížectví	Knížectví Antiochijské	
Haličské knížectví	Tverské knížectví	Hrabství Edesské	
Haličsko-volyňské knížectví	Vladimírské (Suzdal, Rostov) knížectví	Hrabství Tripolské	